

Økonomiplan 2017 – 2020

Andøy kommune

Rådmannens forslag

Innholdsfortegnelse

Innhold	Side
Innledning	3
Sammendrag	5
1. Status	7
1.1. Økonomi	
1.2. Demografi	
1.3. Helsetilstanden i befolkningen	
2. Mål	12
2.1. Hovedutfordringer i økonomiplanperioden	
2.1.1. Økonomisk handlefrihet	
2.1.2. Positiv samfunnsutvikling/stabilisere eller øke folketallet	
2.1.3. Videreføre oppfølging av tiltak i vedtatt helse- og sosialplan	
2.1.4. Forbedre integreringsarbeidet for bosatte flyktninger	
2.1.5. Gi tydelig og korrekt informasjon til kommunens innbyggere	
2.1.6. Kommunens arbeidsgiverrolle	
2.2. Resultat- og kvalitetsmål	14
2.2.1. Barnehager	
2.2.2. Grunnskole	
2.2.3. Kultur og informasjon	
2.2.4. Helse og familie	
2.2.5. NAV	
2.2.6. Pleie og omsorg	
2.2.7. Teknisk	
3. Tiltak i økonomiplanperioden	18
4. Noen konsekvenser knyttet til B 2017/Økonomiplan 2017 – 2020	18
4.1. Innsparingstiltak	
4.2. Tiltak som øker driftsutgiftene	
5. Hvordan skal målene oppnås	20
Årshjul	
Ressursbruk	20
A. Prioritering	
B. Dekningsgrad	
C. Produktivitet	
D. Kommunens ressursbruk korrigert for forskjeller i utgiftsbehov	

Innledning

Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan. Den skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet. Den skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i økonomiplanperioden. Hvert av årene i økonomiplanen må være i balanse.

Kommunestyret skal innen årets utgang vedta et budsjett for kommende kalenderår. Det er et krav at årsbudsjettet skal være i balanse. Budsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet, være realistisk, og er en bindende plan for kommunens tilgang på midler og anvendelsen av disse i budsjettåret.

I tillegg til drift i egen regi, inkluderer Andøy kommunes budsjett også kommunens utgifter til drift som skjer i regi av andre. Dette gjelder interkommunalt samarbeid etter § 27 i kommuneloven og annet interkommunalt samarbeid.

Første året i økonomiplanen er årsbudsjett for 2017. Økonomiplanen justeres i tråd med de forutsetninger og vedtak som er gjort/gjøres. Årene 2018 – 2020 justeres i hht. årsbudsjettet for 2017. Økonomiplanen er utarbeidet i faste 2017-kroner. Dette innebærer at inntekter og/eller utgifter som er faste i planperioden, for eksempel avdrag på lån, sannsynligvis vil ha mindre verdi i 2020 enn i 2017.

I Andøy har vi de siste årene valgt å behandle økonomiplanen og kommende års budsjett samtidig.

Kommunens viktigste oppgave er levering av tjenester til innbyggerne. Hvilke tjenester kommunen leverer bestemmes i stor grad av nasjonale prioriteringer. Kommunens oppgave blir å dimensjonere tjenestetilbudene ut fra befolkningens behov og ut fra kommunens økonomiske rammer. Hovedutfordringen er å tilpasse tjenesteproduksjonen til kommunens stramme økonomiske rammer. Kommunøkonomien er generelt nokså stram. Samtidig skapes det forventninger til kommunene om at de kommunale oppgavene skal løses på en god måte. Kommunesektoren opplever et stort forventningspress. Også for Andøy kommune er den økonomiske situasjonen stadig blitt strammere – sett ut fra de oppgavene som skal løses. Både for budsjettåret 2017 og for økonomiplanperioden er det en stram økonomi for Andøy kommune. Dette betyr at det fortsatt er nødvendig med endringer i dagens drift. Her er det viktig at vi tenker endringer med varige virkninger. Kortsiktige løsninger gjør at det stadig blir vanskeligere å drifte innenfor de økonomiske rammene kommunen rår over.

Det er gjennomført omfattende endringer i pleie og omsorg de siste årene som har bidratt til betydelig reduksjon i driftsutgiftene. Andøys utgifter til pleie og omsorg er ikke lenger høyere enn snittet i landet og fylket, slik situasjonen var for noen år tilbake.

Andøy kommune har opplevd kraftig økning i utgifter knyttet til barnevern etter etableringen av det interkommunale barnevern. Kommunens samlede kostnader til barnevern har økt fra 6,2 mill i 2011 til 11,4 mill i 2015. Andel barn med tiltak i hjemmet er redusert, og andel barn med tiltak utenfor hjemmet er økt. Samtidig har kostnadene pr tiltak (både for hjelpetiltak og omsorgsplasser) økt kraftig. Denne utviklingen gir grunn til bekymring, og det er behov for at barnevernet i større grad fokuserer på tiltak i hjemmet for å redusere behovet for tiltak utenfor hjemmet.

Andøy kommune har også forholdsvis mange brukere i kategorien for ”ressurskrevende tjenester”. Gjennom en refusjonsordning er staten med på å dekke en andel av kommunens utgifter her. Kommunene opplever imidlertid at denne refusjonsordningen stadig blir dårligere, slik at kommunene må dekke en større andel av utgiftene knyttet til disse tjenestene. Dette medfører at nettoutgifter for disse tjenestene øker også for Andøy

Årlige låneopptak som er større enn det som årlig tilbakebetales på tidligere låneopptak, medfører at kommunens samlede utgifter til renter og avdrag på lån øker.

Økonomiplanens store investeringer, med tilhørende store låneopptak, gjør at kommunens utgifter til renter og avdrag på lån øker betydelig i økonomiplanperioden.

Andøy kommune har liten økonomisk handlefrihet. I utgangspunktet må en hver ny utfordring løses innenfor de rammer vi har. Det betyr at nye behov/nye oppgaver må løses med å omprioritere. Med så stramme økonomiske rammer som Andøy kommune har, vil en omprioritering (til nye oppgaver) bety at noe av det vi gjør i dag må reduseres/kuttes. Selv uten nye utfordringer som må løses, er det nødvendig å fortsette å jobbe med endringer som bidrar til utgiftsreduksjoner.

Sammendrag/økonomiske oversikter:

Rådmannens forslag til økonomiplan for perioden 2017 – 2020 gir følgende:

1. Frie inntekter (tall i hele 1000 kroner)

	2016	2017	2018	2019	2020
Sum frie disponible inntekter	332 158	338 230	338 230	338 230	343 230

2. Netto driftsramme fordeles slik i økonomiplanperioden (tall i hele 1000 kroner):

	2016	2017	2018	2019	2020
Politisk og kontroll	4 819	3 966	3 666	3 966	3 666
Rådmann og stab	31 928	30 856	30 792	30 792	30 792
Støttefunksjon	11 248	11 323	11 323	11 323	11 323
Andenes skole	29 813	29 783	28 930	28 306	28 306
Risøyhamn skole	12 265	12 140	11 662	11 410	11 410
Barnehage	32 260	32 112	30 737	30 737	30 737
Kultur og informasjon	7 457	7 655	7 590	7 590	7 590
Helse- og familie	19 217	18 934	19 025	19 025	19 025
NAV	24 209	25 162	25 062	24 962	24 962
Pleie og omsorg	90 033	93 982	93 106	93 089	93 089
Teknisk	32 450	33 143	32 825	32 675	32 575
Religiøse formål	2 980	2 980	2 980	2 980	2 980
Kap 7 – 9	-298 698	-302 948	-298 611	-297 768	-297 368

3. Andøy kommunes andel til interkommunale virksomheter settes til kr 14 297 600,-.

4. Overføring til Andøy Kirkelige Fellesråd settes til kr 2 664 000,-.

5. Fastsettelse av kommunale priser (se egen prisliste).

6. Investeringer (tall i 1000 kroner)

Tiltak	2017	2018	2019	2020
Formidlingslån Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000
Investeringer vann	3 000	3 000	0	0
Vannforsyning Hinnøya	10 000	10 000	0	
Gravemaskin	0	1 000	0	0
Asfaltering	0	2 000	2 000	0
Risøyhamn skole	81 250	12 500	0	0
Sykehjem	1 250	18 750	17 500	0
Oppgradering lekeplasser bhg	400	0	0	0
AISH – Brannsikring	3 750	0	0	0
AISH – utskifting lys svømmehall	125	0	0	0
Andenes brannstasjon – nybygg/uyvidelse	0	1 250	0	22 500
Andenes helsesenter – ombygging kontor	125	0	0	0
Kiiljordheimen – utbedring tak	2 500	0	0	0
Ny vedmaskin Andøy Arbeidssenter	0	250	0	0
Nye senger og madrasser ABBS	188	0	0	0
Nytt kommunalt arkiv	0	0	0	6 250
Nytt telefonsystem Kiiljordheimen	250	0	0	0
Papirløse politikere	295	0	0	0

Risøyhamn brannstasjon – nybygg	625	10 000	0	0
Varmeforsyning AISH og Rådhuset	625	0	0	0
Landbrukslån	100	100	100	100
Kirkelig fellesråd – diverse investeringer	150	150	150	150
Sum	109 633	64 000	24 750	34 000

7. Låneopptak – prioritering (tatt i hele 1000 kroner)

Tiltak	2017	2018	2019	2020
1. Formidlingslån				
Formidlingslån fra Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000
2. Selvkost				
Investeringer Vann	3 000	3 000	0	0
Vannforsyning Hinnøya	10 000	10 000	0	
Gravemaskin	0	1 000	0	0
3. Nye bygg				
Risøyhamn skole	65 000	10 000	0	0
Sykehjem	1 000	15 000	14 000	0
Risøyhamn brannstasjon - nybygg	500	8000	0	0
Andenes brannstasjon – nybygg/utvidelse	0	1 000	0	18 000
Nytt kommunalt arkiv	0	0	0	5000
4. Andre investeringer				
Kiiljordheimen – utbedring tak	2 000	0	0	0
AISH - Brannsikring	3 000	0	0	0
AISH – utskifting lys svømmehall	100	0	0	0
Andenes helsesenter – ombygging kontor	100	0	0	0
Nye senger og madrasser ABBS	150	0	0	0
Nytt telefonsystem Kiiljordheimen	200	0	0	0
Oppgradering lekeplasser	320	0	0	0
Papirløse politikere	236	0	0	0
Varmeforsyning AISH og Rådhuset	500	0	0	0
Kirkelig fellesråd – diverse investeringer	150	150	150	150
Ny vedmaskin Andøy Arbeidssenter	0	200	0	0
Asfaltering	0	1 600	1 600	0
Sum	91 256	54 950	20 750	28 150

Andøy kommune viderefører et likviditetslån på inntil 50 mill, jfr. hovedbankavtalen.

8. Eiendomsskatt

Eiendomsskatten videreføres med 7 %.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet, skal det være et bunnfradrag på kr 0.- av takstverdi.

Rådmannens forslag til økonomiplan inneholder omfattende forslag til reduksjonstiltak (pkt 4). Forutsatt at vi klarer å gjennomføre de tiltakene som blir vedtatt, vil det fortsatt ligge en relativt stor usikkerhet i om inntektene knyttet til etablering av vindkraft. Dette er grunnen til at det vurderes som avgjørende å sikre tilstrekkelig avsetning til disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

1. Status

1.1. Økonomi

Driftsregnskapet for 2015 ble gjort opp med et mindreforbruk på 3,4 mill kr.

Investeringsregnskapet endte med et merforbruk på 1,1 mill kr.

Den ordinære driften hadde et totalt merforbruk på 11 mill kroner.

Det største merforbruket var i pleie og omsorg (12 mill). Merforbruket kan i hovedsak forklares med at vedtatt budsjettramme inneholdt for høye og urealistiske forventninger til driftsreduksjoner, i hovedsak uttrykt gjennom generelle rammereduksjoner.

Oversikt over netto driftsresultat og netto driftsresultat korrigert for mva kompensasjon fra investeringer og premieavvik de siste tre årene (tall i hele tusen):

	2013	2014	2015
Netto driftsresultat (- = positivt resultat)	884	2 647	-11 721
Mva- kompensasjon fra investeringer	371	0	0
Premieavvik	8 397	2 579	3 754
Tilbakeført premieavvik	-4 994	-5 531	-6 454
Nto dr.resultat korrigert for mva komp og premieavvik	4 658	-305	-14 421

Premieavvik er differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad som er regnskapsført i driftsregnskapet. I 2015 ble det tilbakeført mer enn det som ble inntektsført i nytt premieavvik.

Forklaringen på at regnskapet for 2015 endte med betydelig bedre resultat enn merforbruket på enhetene, er i hovedsak:

- merinntekter på skatt og rammetilskudd
- mindre netto utgifter på renter og avdrag
- merinntekt flyktningetilskudd
- merinntekt/mindreutgift på premieavvik

I siste avviksrapport for 2016 viser prognosen for året et mindreforbruk på drift på 2,3 mill kr. Avviksrapport drift samme tid året før viste en prognose på merforbruk på 12,5 mill kr.

Inntekter/utgifter

I perioden fra 2012 til 2015 økte kommunens driftsinntekter med 27,1 mill kroner (7,0 %). I samme periode økte driftsutgiftene med 12,9 mill kroner (3,3 %).

For 2017 er brutto driftsinntekter budsjettet med 405,7 mill kroner, frie inntekter utgjør 338,2 mill kroner.

De viktigste rammene for kommunens budsjett fastsettes i statsbudsjettet gjennom tildeling av rammetilskudd. I tillegg inngår kommunens skatteinntekt, eiendomsskatt og integreringstilskudd i beløpet "frie inntekter". Disse inntektene kan disponeres fritt innenfor rammen av lover og regelverk og gir rom for lokal tilpasning.

Andre inntekter er:

Øremerkede tilskudd må benyttes i tråd med formålet som er gitt for bevilgningen.

Gebyrinntekt er kommunale avgifter og egenbetaling for tjenester som leveres av kommunen.

Lånegjeld

Andøy kommune hadde pr 31.12.2015 en lånegjeld på ca 295 mill kroner. Ca 60 % av lånebeløpet har lånevilkår med flytende rente. Resten av lånegjelden har fast rente.

	And 2015	Land 2015	Nordl. 2015
Netto lånegjeld pr innbygger	43 780	61 391	65 667

Tall i hele 1000 kroner

Oversikten viser at Andøy har relativ lav lånegjeld pr innbygger, noe som innebærer at en større andel av inntektene disponeres til drift av tjenester/gir mulighet for større omfang på tjenestene.

Regnskapsføring av pensjon

Summen av medlemsinnskudd (arbeidstakers andel) og den andelen arbeidsgiver skal betale av lønnsutbetalingene tilsvarer den totale pensjonspremien som kommunen betaler til pensjonsforsikringsselskapene for det aktuelle året.

I driftsregnskapet utgiftsføres imidlertid det beløpet som pensjonsforsikringsselskapene beregner (ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering) som årets pensjonskostnad for Andøy. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad kalles *premieavvik* og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet og balanseføres.

Etter bestemmelsene i Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner, er det gitt anledning til at forskjellen mellom innbetalt premie og beregnet kostnad – i perioden 2003 til 2010 – skal kunne føres i regnskapet over de neste 15 år. Fra og med 2011 er regelen endret slik at premieavvik som oppstår fra og med 2011 kan føres i regnskapet over de neste 10 år. Fra 2015 skal premieavvik regnskapsføres over 7 år. I driftsbudsjettet for 2017 er det budsjettet å tilbakeføre (utgiftsføre) premieavvik med 5,0 mill kroner. Dette er i hht. beregninger fra pensjonsselskapene.

For Andøy har vi gjennom de årene vi har hatt denne ordningen betalt mer i premie enn hva som har vært beregnet som pensjonskostnad. Pr 31.12.15 er differansen mellom innbetalt premie og utgiftsført pensjonskostnad på 27,1 mill kroner (+ arbeidsgiveravgift på dette). På grunn av at det er den beregnede kostnaden, og ikke det vi faktisk har betalt som føres i regnskapet, har dette over år gitt et positivt premieavvik. Et positivt premieavvik inntektsføres i driftsregnskapet det året premieavviket oppstår, og balanseføres som "fordring" på pensjonsordningen. I de påfølgende hhv. 15, 10 og 7 år må akkumulert premieavvik kostnadsføres i driftsregnskapet.

Premieavvik for perioden 2002 – 2015:

År	Premieavvik	Tilbakeført	Gjenstående
2002	-3 599 674	0	-3 599 674
2003	-8 266 115	236 141	-11 586 603
2004	-4 455 783	391 140	-15 651 246
2005	-2 146 869	1 046 286	-16 751 829
2006	-7 886 084	1 040 323	-23 597 590
2007	-1 562 778	1 570 753	-23 589 615
2008	-1 585 109	1 570 222	-23 604 502
2009	-10 954 817	1 343 363	-33 215 956
2010	-7 733 672	2 056 706	-38 892 922
2011	-3 315 065	4 971 812	-37 236 175

2012	-12 964 602	2 639 908	-47 560 869
2013	-7 800 760	5 562 201	-49 799 428
2014	-2 578 819	5 531 412	-46 846 835
2015	13 280 754	6 453 568	-27 112 513

I tillegg til at et stort akkumulert premieavvik gir oss store kostnader i årene som kommer, er et så stort premieavvik som det Andøy kommune har, også ei stor likviditetsmessig belastning (da dette er betalt). Akkumulert premieavvik ble betydelig redusert i 2015.

Konsekvensjustert budsjett og handlingsrom

Skal vedtatt drift pr 2016 videreføres i økonomiplanperioden kreves det 2,4 mill kroner mer i inntekt enn det som disponeres i 2017. Gapet mellom tilgjengelige inntekter og framskrevet drift forsterkes utover i perioden. Dette viser at driftsutgiftene vil bli større enn tilgjengelige inntekter om det ikke iverksettes ytterligere reduksjonstiltak fra 2017. Bruker vi Kostra-data til å sammenligne driftsutgiftene med landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Nordland, ser vi at på flere tjenestoområder har Andøy større driftsutgifter enn for eksempel landsgjennomsnittet. Et driftsnivå på samme nivå som landsgjennomsnittet, ville gitt oss lavere driftsutgifter.

Korrigert netto driftsresultat

For økonomiplanperioden er det budsjettert med at driften skal ha følgende netto driftsresultat.

– tall i hele 1000 kroner

	R 2014	R 2015	B 2016	Ø 2017	Ø 2018	Ø 2019	Ø 2020
Netto driftsresultat	2 647	-11 721	-1 059	-853	-1 599	-760	-5 395
Mva.komp fra investeringer	0	0					
Premieavvik	2 579	3 754					
Tilbakeført premieavvik	-5 531	-6 454					
Avsetning til bundne fond	1 628	2 189	0				
Bruk av bundne fond	-1 945	-2 612	-1 763	-2 532	-2 532	-2 532	-2 532
Korrigert driftsresultat	-622	-14 844	-2 822	-3 385	-4 131	-3 292	-7 927

Tabellen viser at det er budsjettert med positivt netto driftsresultat for samtlige år i økonomiplanperioden 2017 – 2020. Størstedelen av korrigert driftsresultat avsettes til fond.

Utvikling i lånegjeld

Størrelsen på lånegjelden påvirker omfanget av tjenestene som ytes.

– tall i hele 1000 kr

Regnskap 2014 og 2015, budsjett/øk.plan 2016 - 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lånegjeld pr 01.01.	263 748	281 698	294 667	326 231	396 775	428 696	425 886
Nye lån	33 045	30 725	50 564	91 256	54 950	20 750	28 150
Avdrag	-15 095	-17 756	-19 000	-20 712	-23 029	-23 560	-22 868
Lånegjeld pr 31.12.	281 698	294 667	326 231	396 775	428 696	425 886	431 168
Utlån	-33 721	-35 109	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Ubrukte lånemidler	-37 880	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000
Netto lånegjeld	210 097	216 558	248 231	318 775	350 696	347 886	353 168
Lånegjeld pr innbygger	42 019	43 312	49 646	63 755	70 139	69 577	70 634
Sum driftsinntekter	405 984	415 645	399 632	405 699	405 339	405 339	410 339
Netto lånegjeld i % av driftsinnt	51,8 %	52,1 %	62,1 %	78,6 %	86,5 %	85,8 %	86,1 %

Tabellen viser hvordan lånegjelden utvikler seg i økonomiplanperioden, totalt, pr innbygger og i % av driftsinntektene. Lånegjelda øker kraftig i hele denne økonomiplanperioden.

Å øke lånegjelden med mer enn det som betales i årlige avdrag, innebærer at større deler av netto driftsinntekt må disponeres til avdrag og renter på lån.

I forslaget til årsbudsjett/økonomiplan, tas det i 2017 opp nye lån med til sammen 91,3 mill kroner. Det legges til grunn at låneopptaket skjer i siste halvår 2017, noe som innebærer at det betales lite renter og ingen avdrag på de nye lånene i 2017.

Avdrag på lån øker fra 20,7 mill kroner i 2017 til 23,6 mill kroner i 2019. I 2020 reduseres avdraget noe.

Som nevnt foran, har 60 % av kommunens lånegjeld lånevilkår på flytende rente. Før nye lån opptas utgjør denne andelen ca 177 mill kroner. Hvis renteutgiften på denne låneportefølje øker med 1 prosentpoeng, vil årlige renteutgifter øke med ca 1,8 mill kroner.

1. 2. Demografi

Faktisk folketall pr 01.01. for 2014, 2015 og 2016 samt prognose for perioden 2017 – 2035 (SSB – middels nasjonal vekst):

Aldersgruppe	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035
0-5 år	277	282	287	288	286	303	293	278
6-15 år	551	532	526	524	532	511	527	542
16-19 år	281	275	257	254	225	217	210	214
20-66 år	2845	2825	2835	2817	2821	2717	2641	2534
67 -79	716	744	756	763	766	788	761	806
80+	310	305	310	317	329	385	469	508
	4980	4963	4971	4963	4959	4921	4901	4882

Prognosen viser noe reduksjon i antall innbyggere totalt sett i økonomiperioden, og at:

- ✓ aldersgruppen 16 – 19 år reduseres
- ✓ aldersgruppen 20 – 66 år holder seg stabil i perioden, men reduseres betydelig fra 2020 til 2030
- ✓ aldersgruppen 67 – 79 år øker litt
- ✓ aldergruppen 80 år og eldre vil være stabil i perioden, men vil øke kraftig fram mot 2030

Prognosen viser relativt små demografiske endringer i økonomiperioden, som antas å gi marginale endringer i rammetilskuddet. Det er imidlertid en forutsetning at samlet antall innbyggere ikke reduseres vesentlig. En relativ endring i forhold til utviklingen i landet, vil imidlertid kunne påvirke det økonomiske grunnlaget for Andøy. De største endringene vil komme etter 2020.

1.3. Helsetilstanden i befolkningen

Helsetjenester av høy kvalitet er viktig for å oppnå god helse, men utviklingen i andre sektorer og bedringer i velferden har sannsynligvis hatt større betydning for at befolkningen i Norge og i Andøy har oppnådd en betydelig forbedring i helse og levealder.

Velstandsøkningen har vært nødvendig for å bedre befolkningens helse, samtidig som en frisk og arbeidsfør befolkning har vært en forutsetning for økonomisk utvikling. I dag utfordres Andøy som landet for øvrig av en nasjonal trend med sykdommer som i mange tilfeller er knyttet til livsstil, til hva vi spiser og drikker og til fysisk aktivitet. Dette er helseutfordringer som ikke løses med økt kapasitet og økt kvalitet i behandlingstilbudet, men gjennom helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid. Her antas folkehelsearbeidet i Andøy å kunne gi effekt.

Folkehelseprofilen for Andøy i 2014 viste blant annet at

- Plager og lidelser knyttet til muskel- og skjelettsystemet er mer utbredt i Andøy enn i landet som helhet.
- Hjerte- og karsykdommer og diabetes type 2 er mer utbredt i Andøy enn i landet som helhet.

Oversiktsdokument over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Andøy kommune (behandlet i kommunestyret i april 2016) identifiserer følgende folkehelseutfordringer i Andøy kommune

- Drop-out elever i den videregående skolen
- Utfordringer mtp skolemiljøet
- Andelen sosialhjelpsmottakere øker og andelen uføretrygdede er over landsgjennomsnittet
- Økende andel av befolkningen over 80 år, synkende andel under 80
- Livsstilssykdommer: KMI, hjerte- og karsykdommer, muskel- og skjelettrelaterte lidelser
- Psykisk helse/lidelser og samhandlingsreformen
- Manglende statistikk i forhold til skadeomfang og rusmiddelbruk

2. Mål

2.1. Hovedutfordringer i økonomiplanperioden:

1. Økonomisk handlefrihet
2. Positiv samfunnsutvikling/stabilisere eller øke folketallet
3. Videreføre oppfølging av tiltak i vedtatt helse- og sosialplan
4. Forbedre integreringsarbeidet for bosatte flyktninger
5. Gi tydelig og korrekt informasjon til kommunens innbyggere
6. Kommunens arbeidsgiverrolle

2.1.1. Økonomisk handlefrihet

Videreføre fokus på at aktivitetene i enhetene må være tilpasset budsjettammen

Avviksrapporteringen i 2016 tyder på at enhetene i langt større grad enn tidligere klarer seg innenfor vedtatte rammer. Utfordringene i økonomiplanperioden gjør det nødvendig å fortsette å motivere til endringer og nytenking, og skape en organisasjonskultur der alle tar ansvar for å drifte innenfor vedtatte økonomiske rammer. Målet er at det skal skapes mest mulig velferd for pengene som brukes til drift.

Det vil alltid være krevende å jobbe med endringer og justere ned forventninger.

Netto driftsresultat på minst 1,75%

Kommunal- og regionaldepartementet legger til grunn at kommunene bør budsjettere med et netto driftsresultat som tilsvarer 1,75 prosent av driftsinntektene. For Andøy vil dette si at netto driftsresultat bør være på minst 7 mill kroner. Gjennom denne økonomiplanen vil netto driftsresultat være lavere enn anbefalt nivå (med unntak av 2020). Driftsresultatet er imidlertid positivt, og gir ei viss fondsavsetning for hvert av årene. For årene 2017 – 2019 varierer de årlige fondsavsetningene fra 2,8 mill kr til 3,7 mill kroner. I 2020 er det imidlertid budsjettert med fondsavsetning på 7,5 mill kroner (forutsatt eiendomsskatt fra Andmyran vindpark). Gjennom fondsavsetninger vil kommunen bygge opp en økonomisk buffer som kan møte fremtidige uforutsette behov eller benyttes som egenandel i investeringsprosjekter. Dette gir kommunen større økonomisk handlefrihet/handlingsrom.

2.1.2 Positiv samfunnsutvikling/stabilisere eller øke folketallet

Andøy kommune har et variert næringsliv. Arbeidsledigheten er fortsatt lav, selv om den har økt noe det siste året. Det er fremdeles en stor utfordring å rekruttere nødvendig arbeidskraft til flere næringer. For eksempel er det utenlandsk arbeidskraft (formidlet gjennom vikarbyrå) som i stor grad bemanner fiskeindustrien. Det samme er tilfellet for bygge- og anleggsnæringen. At utenlandsk vikar-arbeidskraft formidles gjennom vikarbyrå innebærer at disse arbeidstakerne ikke bosetter seg i Andøy. Disse teller ikke når rammetilskuddet/innbyggertilskuddet fordeles, og det er kun i unntakstilfeller at disse arbeidstakerne har Andøy som skattekommune.

I Nasjonal Transportplan for perioden 2014 – 2023 ligger det inne en bevilgning til Andenes Havn på 510 mill kroner. Dette er bevilgninger som indikerer at det vil bli stor aktivitet og mange arbeidsoppgaver som skal utføres i tilknytning til Andenes Havn i årene framover.

Fra 2009 har folketallet i kommunen stabilisert seg på rundt/like under 5 000 innbyggere. Dette skyldes i hovedsak at antall innflyttere er høyere enn antall utflyttere. Framover er det den yngste delen av befolkningen som vil reduseres og gruppa over 67 år som vil øke. Å

stabilisere eller øke folketallet er viktig i forhold til det behovet offentlig og privat sektor har for arbeidskraft.

Arbeid med ny/revidert strategisk næringsplan i 2017 vil bli viktig og nødvendig for å avklare prioriterte satsingsområder i næringsarbeidet i årene framover.

I juni 2016 ble Andøya flystasjon foreslått nedlagt i regjeringens forslag til langtidsmelding for forsvaret. Forsvarets framtid i Andøy vil trolig bli avgjort når Stortinget behandler langtidsmeldingen i november 2016. En beslutning om nedlegging av Andøya flystasjon vil få store konsekvenser for Andøy-samfunnet.

2.1.3. Videreføre oppfølging av tiltak i vedtatt helse- og sosialplan

Det er gjennomført flere tiltak de siste årene som har bidratt til at netto driftsutgifter til pleie og omsorg (pr innbygger) i Andøy er redusert betydelig. Vedtatt helse og sosialplan vil være et viktig grunnlag for videre arbeid med omstilling i pleie og omsorg i tråd med intensjonen i vedtatt plan.

Fokus på helsefremmende tiltak og forebyggende arbeid

Andøy kommune har en vedtatt handlingsplan for folkehelseiltak 2014 – 2016. Det er også inngått en samarbeidsavtale mellom Andøy kommune og Nordland fylkeskommune om konkrete tiltak vi skal jobbe med. Andøy kommune forplikter seg til å følge opp planen og den inngåtte avtalen. For å oppnå resultater er vi avhengig av tverrfaglig samarbeid og at vi tenker konsekvenser i "alt vi gjør".

Andøy kommune har fokus på forebyggende arbeid og har flere pågående prosjekter i forhold til dette. God samhandling på tvers av fagområder og enheter er avgjørende for å lykkes med forebyggende arbeid og arbeid med ulike brukergrupper.

Oversiktsdokumentet over helsetilstand og positive og negative påvirkningsfaktorer for helse ble fullført og behandlet i kommunestyret i 2016.

Legge til rette for frivillig innsats som supplement til det offentlige hjelpeapparatet

Frivilligsentral ble opprettet i Andøy i 2014, etter initiativ fra og med tilskudd fra Andøy kommune. Målet er å legge til rette for lokalt engasjement og utløse frivillig innsats. Tjenester som ytes fra frivilligsentralen skal ikke erstatte det offentlige hjelpeapparatet, men være et supplement og en støttefunksjon som først og fremst ivaretar de friske ressurser hos enkeltmennesker. Fra og med 2017 inngår det statlige tilskuddet til frivilligsentralen i rammetilskuddet til kommunen. Endret finansiering gir mulighet til å stille større krav til frivilligsentralen. Dette kan gjøres gjennom en forpliktende samarbeidsavtale mellom kommunen og frivilligsentralen.

2.1.4. Forbedre integreringsarbeidet for bosatte flyktninger

Arbeidet med forbedring av integrering av bosatte flyktninger i Andøy må videreføres. Flyktningetjenesten og voksenopplæringen er styrket betydelig siden høsten 2015, og det er gjort et godt arbeid med forbedring av introduksjonsprogrammet. Nylig tilsyn fra Fylkesmannen viste at det er behov for ytterligere tiltak for å lukke påpekte avvik. Forbedring av integreringsarbeidet forutsetter innsats også fra resten av organisasjonen og fra næringslivet og frivillige organisasjoner. Dette krever at alle enheter tar sin del av ansvaret for integreringsarbeidet, herunder bidrar med flere språkpraksisplasser.

2.1.5 Gi tydelig og korrekt informasjon til kommunens innbyggere

Informasjon om kommunens tjenester skal være lett tilgjengelig for kommunens brukere. Kommunens hjemmeside skal være lett å finne fram i. Alle enheter skal påse at informasjon om type tjenester, priser, skjemaer, telefonnummer og åpningstider skal være korrekt til en hver tid. Forventningene til de kommunale tjenestene er på flere områder høyere enn det som er mulig å innfri. Tydelig informasjon kan bidra til å justere forventningene. Kommunens facebookside benyttes til informasjon som er dagsaktuell og som trenger å komme ut fort.

2.1.6 Kommunens arbeidsgiverrolle

Fortsatt fokus på nærvær

Det er nødvendig å videreføre fokus på nærværarbeid som en viktig lederoppgave. Økt nærvær vil ha positiv effekt både på økonomi og for brukere av kommunale tjenester. Alle enhetene har definert mål for nærværet i økonomiplanperioden.

Rekruttere og beholde fagkompetanse

Kommunens kompetanseplan og rekruttering til ledige stillinger skal sikre at kommunen til enhver tid har nødvendig kompetanse. I tillegg til å ha oversikt over hva kommunen har behov for av kompetanse, er det nødvendig med ulike typer tiltak for å sikre at vi har denne kompetansen. Her er det nødvendig med økonomiske midler/tiltak til faglig oppdatering og utvikling gjennom kurs og seminarer, stipendordninger (til grunnutdanning), og støtteordninger i forbindelse med videreutdanning. I tillegg er Andøy kommune aktiv på lærlingeordningen (har p.t. 8 lærlinger/lærekandidater). Seniortiltak har også betydning for å beholde kompetanse.

Vi ser at innsatsen for å rekruttere og beholde kompetanse har effekt. Vi har den senere tid fått utdannet kreftsykepleier (2 stk) og diabetssykepleier. Også for ansettelse av lærere og førskolelærere har støtteordningene hatt effekt. Det er derfor viktig at vi klarer å frigjøre tilstrekkelig midler på dette området. I 2015 ble midlene til kompetansetiltak redusert til et minimum, og dette nivået er videreført i 2017.

2.2. Resultat- og kvalitetsmål

Fra 2012 ble kommunens styringssystem utvidet med resultat- og kvalitetsmål. Enhetene ble da pålagt – i tillegg til budsjett/regnskap - å rapportere på måloppnåelse. Dette gjør det mulig å vurdere resultatoppnåelse i forhold til fastsatte mål. I tillegg er det mulig å vurdere kvaliteten på tjenestene og ta stilling til hva som er ønsket kvalitet. Økonomistyring blir ikke mindre viktig, men resultatoppnåelsen vil synliggjøres fra flere sider.

Måleområder:

- Brukerperspektivet: opplevd og målt kvalitet
- Medarbeiderperspektivet: opplevd og målt kvalitet
- Økonomi: Målt kvalitet

Målene er formulert i dialog med enhetslederne. Det er lagt vekt at målene skal si noe viktig om kvaliteten på tjenestene – og ønsket resultat må beskrives i form av tall. Måloppnåelse måles gjennom brukerundersøkelser, medarbeiderundersøkelser, KOSTRA-data, nasjonale prøver, elevundersøkelser. Det er utarbeidet dokumentasjon over målemetoder og datakilder.

Med symbolet $\geq L$ menes "større eller likt landsgjennomsnitt"

Med symbolet $\leq L$ menes "mindre eller likt landsgjennomsnitt"

Med symbolet $=L$ menes "som landsgjennomsnitt"

Tallet i kolonnen 2014 angir endelig resultat fra brukerundersøkelser, KOSTRA-data, elevundersøkelser, nasjonale prøver, egne data, data fra regnskap eller årsrapport (resultat fra brukerundersøkelser er for noen enheter fra 2013).

Tallene i kolonnen Mål 2017 og 2018-2020 angir enten landsgjennomsnitt (hentet fra Bedrekommune.no eller KOSTRA), eller egne mål.

2.2.1. BARNEHAGER

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2015	2017	2018 – 20
Målt kvalitet:			
1. Andel styrere og ped.ledere med godkjent førskolelærerutdanning	82,8%	90 %	100 %
2. Andel assistenter med førskolelærerutdanning, fagutdanning eller annen ped.utdanning	29,5%	35 %	40 %
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	91,3 %	93 %	94 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	+1,2 %	0	0
2.			
FORBEDRINGSOMRÅDER:			
1. Kompetanseutvikling		Kompetansekartlegging Søke OU-kompetansemidler hvert barnehageår Ett felles temamøte i året for barnehagene på nord/sør-øya	
2. Strategiarbeid		1. Utarbeide overordnet strategiplan for når skal vi ha fokus på ulike temaer. 2. Utarbeide og iverksette planer innen det enkelte tema definert i strategiplanen	
3. Ta i bruk nettbasert oppfølgingsprogram for lærlinger og instruktører (programmet OLKWeb)		Opplæring faglige ledere /instruktører i OLKWeb	Alle lærlinger skal nå bruke OLKWeb i læretiden sin

2.2.2. GRUNNSKOLEN

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2015	2017	2018 - 20
Opplevd kvalitet:			
1. Under landsgjennomsnitt for opplevd mobbing, 7. årstr	1,4	1,3	1,2
2. Under landsgjennomsnitt for opplevd mobbing, 10.årstr	1,2	1,2	1,2
3. Snitt indikatorer for motivasjon hos elever - 10. årstrinn	3,4	3,6	3,9
Målt kvalitet:			
4. Gjennomsnittlig fordeling av leseferdighet for 5. årstrinn i grunnskolen, andel av elever:			
• Mestringsnivå 1	35,0	25	20
• Mestringsnivå 2	47,5	50	50
• Mestringsnivå 3	17,5	25	30
5. Snittkarakter i matematikk skriftlig etter 10. årstrinn	2,1	2,6	3,5
6. Snittkarakter i nors hovedmål skriftlig etter 10. årstrinn	2,9	3,3	3,8
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	A:92 % R:89%	93 % 92%	94 % 94%
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	A:+4,4% R: -4,7%	0 0	0 0

2.2.3. KULTUR OG INFORMASJON

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2015	2017	2018 -20
1. Utlånet ved Andøy folkebibliotek skal være på samme nivå som gjennomsnittsutlånet for Nordland	3,76	≥N 4,4	≥ N 4,4
2. Besøktallet ved Andøy folkebibliotek skal være på samme nivå som gjennomsnittstall for Nordland	7,4	≥N 7,4	≥N 7,4
3. Andelen elever som får et tilbud i kulturskolen	18,1%	≥N14,7%	≥N 14,7%
4. Kommunens Facebookside skal ha en gjennomsnittlig rekkevidde for sine innlegg på (antall som leser innlegget)	Ikke målt	≥N 2000?	≥N 2000?
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	94,8 %	96%	96%
ØKONOMI			
Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	+3,5 %	0	0

2.2.4. HELSE- OG FAMILIE

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2015	2017	2018 -20
1. Hvor fornøyd er du med tjenestene du mottar fra fysioterapitjenesten? (2014)	5,5	≥L 5,3	≥L 5,3
2. Hvor fornøyd er du med tilgjengelighet og fysisk miljø på helsestasjonen? (2014)	5,5	≥L 5,3	≥L 5,3
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	88,6 %	92 %	92 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	- 8,6 %	0	0
FORBEDRINGSOMRÅDER:			
1. Legedekning: antall besatte fastlegehj./legestillinger	4	6	6
2. Helsestasjon: hjemmebesøk nyfødte innen 2 uker etter fødsel (prosent)	89%	100%	100%
3. Skolehelse: andel barn m/fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn	93%	100%	100%

2.2.5. NAV

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIVET	2015	2017	2018-20
1. Andel sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 18 -24 år	7,1	6,5	6
2. Gjennomsnittlig stønadperiode for sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 18 – 24 år	3,9 mnd	3 mnd	2,5 mnd
3. Andel sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 20-66 år	3,1	2,6	2
4. Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	57,2%	50%	45%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	95,4 %	96 %	96 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	+8,9%	0	0

2.2.6 PLEIE OG OMSORG

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
BRUKERPERSPEKTIV (målt kvalitet)	2015	2017	2018-20
Legetimer pr uke pr beboer i sykehjem	0,16	0,25	0,30
Fysioterapitime pr beboer i sykehjem	0,28	0,30	0,30
Andel ansatte med fagutdanning	74%	75%	78%
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	89,9 %	92 %	93 %
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	+16,6%	0	0

2.2.7 TEKNISK

MÅLEOMRÅDER	STATUS	MÅL	
		2015	2017
BRUKERPERSPEKTIVET			
1. Effektivisere arbeidet gjennom økt bruk av digitale verktøy, konkret gjennom digitalisering av følgende arkiv innen 2020: - byggesaksarkiv - delesaksarkiv - eiendomsarkiv - landbruksarkiv			
MEDARBEIDERPERSPEKTIVET			
1. Nærvær i %	91,2%	93 %	94%
ØKONOMI			
1. Prosentvis avvik mellom budsjett og regnskap	-9,2%	0	0

3. Tiltak i økonomiplanperioden**3.1. Planoppgaver**

Andøy kommune har manglet det overordnede styringsverktøyet som kommuneplanens samfunnsdel skal være. Arealplanen er ferdig, og det ble utarbeidet planprogram for arbeidet med samfunnsdelen i 2014. Arbeid med samfunnsdelen er planlagt gjennomført i 2017.

Kommunestyret vil få framlagt sak om planstrategi for perioden 2016 - 2019 i desember 2016.

4. Noen konsekvenser knyttet til B 2017/Økonomiplan 2017 - 2020

Rådmannens forslag til økonomiplan innebærer:

4.1 Innsparingstiltak

Følgende tiltak i økonomiplanen gir besparelser:

1. Rådmann og stab - reduksjon opplæring grunnskolen med 100.000 kr i 2017 (midlertidig tiltak).
2. Rådmann og stab - reduksjon utgifter til leirskole med 70.000 kr årlig.
3. Rådmann og stab - reduksjon kommunal bevilgning til næringsfond med 100.000 kr årlig.
4. Rådmann og stab - reduksjon bevilgning til Vesterålen Reiseliv med 100.000 kr i 2017, som et midlertidig tiltak.
5. Rådmann og stab - Andøy kommune melder seg ut av Vesterålen Reiseliv (1 års oppsigelse). Gir årlig besparelse på 404.000 kr fra 2018. Forutsetter at årlig bevilgning til

Andøy Reiseliv styrkes med 150.000 kr (se pkt. 4.2), slik at netto besparelse blir 264.000 kr/år.

6. Andenes skole - reduksjon 1 årsverk fra høsten 2017. Årlig besparelse 588.000 kr.
7. Risøyhamn skole - reduksjon 1 årsverk fra høsten 2017. Årlig besparelse 588.000 kr.
8. Tidlig innsats - det forventes at kommunens satsing på tidlig innsats vil gi resultater fra og med 2018 og utover i økonomiplanperioden. Det er lagt inn reduksjon på Andenes skole med 1,5 årsverk i 2018 og ytterligere 1 årsverk i 2019. På Risøyhamn skole er det lagt inn reduksjon med 0,5 årsverk i 2018 og ytterligere 0,5 årsverk i 2019. Dette gir en årlig besparelse på de to skolene med til sammen med 0.63 mill i 2018 og 1,5 mill i 2019.
9. Barnehager - stillingsreduksjon høst 2017 med 1,5 årsverk. Årlig besparelse 682.000 kr.
10. Barnehager - reduksjon antall lærlinger til 7 fra høsten 2017. Årlig besparelse 240.000 kr.
11. Helse og familie - reduksjon egenandel psykolog, årlig besparelse 300.000 kr.
12. Helse og familie - reduksjon 50% stilling helsestasjonen, årlig besparelse ca 290.000 kr.
13. Kultur og informasjon - "Papirløse politikere" - ta i bruk politikerportal/nettbrett til politikere (forutsetter investering) - årlig besparelse ca 30.000 kr.
14. Kultur og informasjon - Andøy kommune melder seg ut av Sceneinstruktørordningen (1 års oppsigelse), årlig besparelse 55.000 kr.
15. NAV - fokus på tiltak som gir reduksjon av sosialhjelpsutgiftene, forventes årlig besparelse på 0,2 mill (-17) og opp til 0,4 mill i slutten av perioden.
16. PLO - reduksjonstiltak ved Andøy Arbeidssenter, årlig besparelse på 105.000 kr.
17. PLO - reduksjon 0,5 årsverk hjemmetjenesten sør (tiltak vedtatt/ikke iverksatt 2016), årlig besparelse 245.000 kr.
18. PLO - reduksjon 0,5 årsverk hjemmetjenesten nord fra og med 01.04.2018 (tiltak vedtatt/ikke iverksatt 2016), årlig besparelse 245.000 kr. Tiltaket sees i sammenheng med tiltak om styrking AH omsorgsbolig (se pkt. 4.2).
19. PLO - reduksjon 40% stilling ved Kildebakken, gir årlig netto besparelse på 195.000 kr (forutsetter noe styrking ekstrahjelp).
20. PLO - reduksjon antall sykehjemsplasser ABBS fra 28 til 24 med virkning fra 01.07.17. Årlig besparelse 1,55 mill. Må sees i sammenheng m/styrking nattevakt Dahletun (se pkt. 4.2).
21. Teknisk - opphør tilskudd Midtre Hålogaland landbrukstjeneste, årlig besparelse 88.000 kr.
22. Teknisk - opphør leieforhold Regnbuen barnehage, årlig besparelse 296.000 kr (konsekvens av tidligere vedtak).
23. Teknisk - oppsigelse driftsavtale aktivitetssenter (Lionshuset), årlig besparelse 80.000 kr.
24. Teknisk - opphør drift/tilskudd rasteplass Børra, årlig besparelse 10.000 kr.

4.2.Tiltak som øker driftsutgiftene:

Følgende tiltak er med å øke driftsutgiftene i økonomiplanperioden:

1. Barnehager - 50% spesialpedagog fra høsten 2017, årlig utgift på 335.000 kr.
2. Helse og familie - 60% avdelingsleder ved Andenes legekantor, årlig utgift 366.000 kr.
3. PLO - styrking AH omsorgsbolig, med 200.000 kr i -17, 350.000 kr i -18 og 400.000 kr fra 2019.

4. PLO - styrking Dahletun m/80% stilling, endring fra hvilende til våken nattevakt, årlig utgift 528.000 kr.
5. Midlertidig styrking flyktning (1 årsverk) og VO (1 årsverk), som oppfølging av tilsyn. Utgiftene (1,06 mill) foreslås dekket av avsatte midler til disposisjonsfond i balansen, og dette tiltaket får derfor ikke konsekvenser for driftsbudsjettet.

5. Hvordan målene skal oppnås

Økonomiplanen er - i tillegg til lederavtaler, planlagte oppfølgingssamtaler og avviksrappoterter - styringsverktøy som skal brukes i arbeidet med hovedutfordringene og målene i økonomiplanen. Resultater fra medarbeider- og brukerundersøkelser, regnskapsrapportering, egne data og Kostra-data vil vise i hvilken grad målene nås.

Årshjul 2017	Resultatvurdering			Dialog og strategi				Økonomiplan/Budsjett				
	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Des
Kostra rapportering	X	X										
Iplos rapportering	X											
Regnskapsavslutning	X	X										
Kostraanalyse (foreløpige tall)			X									
Årsmelding		X	X									
Budsjettkontroll pr. 28.02.			X									
Korrigerer Kostradata				X								
Resultatvurdering 2016 - resultatdialog		X	X	X								
Ta stilling til hvor medarbeiderundersøkelser skal gjennomføres			X	X								
Budsjettkontroll pr 30.04.					X							
K-styret behandler årsmelding og regnskap						X						
Medarbeiderundersøkelse					X	X						
Budsjettkontroll pr 31.07.								X				
Brugerundersøkelser								X	X			
Analysere KOSTRA-data for 2016 (endelige tall)								X	X			
Arbeid m/B 2018 – møter m/enhetslederne					X	X		X		X		
Budsjettkontroll pr. 30.09										X		
Medarbeidersamtaler/resultatdialog										X		
Budsjettarbeid i enhetene								X	X	X		
Budsjettarbeid politisk										X	X	X

Ressursbruk

Kostra-data viser hvordan vi bruker våre ressurser sammenlignet med gjennomsnittet for Nordland fylke, andre kommuner eller landsgjennomsnittet. De kan vise om det er områder der vi avviker fra de vi sammenligner oss med, eller hvordan omfanget av tjenester endrer seg fra år til år.

Det presenteres her noen nøkkeltall for områdene:

- Prioritering
- Dekningsgrad
- Produktivitet/enhetskostnad

Tallene sammenligner egen kommune for 2013, 2014 og 2015. Videre sammenlignes egen kommune med gjennomsnitt for Nordland og gjennomsnitt for landet utenom Oslo i 2015.

A.Prioritering

Prioriteringsindikatorerne sier noe om hvor mye av egne penger kommunen har brukt på det enkelte tjenesteområdet. En tjeneste kan sies å være høyt prioritert når kommunen bruker en relativt stor andel av sine ressurser på en bestemt tjeneste.

Oversikt som viser fordeling av netto driftsutgifter pr sektor i % av totale netto driftsutgifter

Sektor	And 2013	And 2014	And 2015	Land 2015	Nordl 2015
Administrasjon og styring	7,4	7,4	9,1	7,6	9,3
Barnehage	10,0	10,5	10,4	14,8	11,7
Grunnskole	21,5	20,9	20,7	23,7	22,9
Helse- og omsorg	41,5	38,7	34,1	34,4	37,2
Sosialtjenesten	6,6	7,1	7,4	5,8	5,4
Barnevern	2,3	2,8	3,7	3,4	3,5
Vann, avløp, renovasjon	1,9	2,1	1,2	-0,7	-0,4
Fysisk plan/natur/nærmiljø	1,1	0,8	0,7	1,1	0,9
Kultur	2,2	2,3	2,5	3,8	3,8
Kirke	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3
Samferdsel	3,2	2,4	3,1	1,4	2,8
Næring	0,4	0,7	0,7	0,3	0,4
Brann- og ulykkesvern	1,3	1,3	1,2	1,4	1,5

Tabellen viser hvordan netto driftsutgifter har utviklet seg innenfor sektorene og intern fordeling hos oss sammenlignet med landsgjennomsnittet og snittet for Nordland. Den største endringen i fordelingen mellom sektorene siste året er at helse og omsorgs andel av netto driftsutgifter i Andøy er redusert merkbart siste året, og nå er på nivå med snittet på landsbasis.

Netto driftsutgifter fordelt på brukere i målgruppen

Sektor/målgruppe	And 2013	And 2014	And 2015	Land 2015	Nordl 2015
Nto dr.utg. pr innbygger 1-5 år barnehage	125 228	137 498	141 395	131 858	129 381
Nto dr.utg. pr innb 6 - 15 år grunnskole	109 788	111 164	112 178	102 394	115 453
Nto.dr.utg.kultursektoren pr innbygger	1 318	1 422		1 990	2 123
Nto dr.utg kommunchelse pr innbygger	2 241	2 299	2 404	2 347	3 071
Nto dr.utg sosiale tj pr innb 20 - 66 år	4 858	5 109	5 230	3 618	3 653
Nto.dr.utg.barnevern pr innb 0 - 17 år	6 758	8 751	11 812	8 371	9 650
Nto dr.utg pleie og oms pr innb	21 464	20 613	18 745	15 904	19 184
Nto dr.utg pleie og oms pr innb 67 +	108 690	100 662	90 985	111 348	114 079
Nto dr.utg pleie og oms pr innb 80 +	343 487	325 560	301 132	376 869	385 740
Nto dr.utg adm og styring pr innbygger	4 441	4662	5 654	4 021	5 547

I vurderingen av forskjeller i prioritering mellom ulike kommuner er det flere elementer som kan forklare disse:

- Kommunen kan ha et relativt høyt utgiftsbehov knyttet til tjenesten. Dette blir delvis korrigert for ved å se på utgifter pr person i målgruppen. Men hvis målgruppen er heterogen (ulike målgrupper kan ha forskjellige behov – f.eks hjemmetjenesten som omfatter hjelp til eldre hjemmeboende, eldre i omsorgsbolig, psykisk utviklingshemmede i omsorgsbolig og psykisk syke i omsorgsbolig) blir ikke dette fanget opp fullt ut i KOSTRA
- Kommunen kan ha prioritert en tjeneste høyt på bekostning av andre tjenester. For å få informasjon om dette kan det være interessant å se på hvor stor andel av utgiftene som går til ulike tjenester, eventuelt korrigert for utgiftsbehov. Det siste kan delvis avhjelpes ved å se på kommuner innenfor samme KOSTRA-gruppe
- Kommunen kan ha relativt høye inntekter

Slike elementer bidrar til at forskjeller i utgifter pr person i målgruppen ikke utelukkende kan tolkes som et resultat av prioriteringer på lokalt nivå.

Barnehage

Netto driftsutgifter pr innbygger i gruppen er økt mye fra 2013 til 2015, og er betydelig høyere enn både landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for kommunene i Nordland.

Grunnskole

Netto driftsutgifter pr innbygger i gruppen er betydelig høyere enn landsgjennomsnittet, men noe lavere enn gjennomsnittet for kommunene i Nordland. Her må en imidlertid ta hensyn til at elevtallet i grunnskolen ikke er det samme som innbyggertallet. I 2015 er 18,9% av gruppa 6-15 år i Andøya elever i private skoler, mens andelen på landsbasis er 4,5% og i Nordland 2,2%. Pga dette avkortes kommunens rammetilskudd med et betydelig beløp (8,2 mill i 2015), noe som innebærer at netto driftsutgifter til grunnskole i Andøy kan korrigeres til kr 126 124 pr innbygger i gruppen, dvs. betydelig høyere enn både landsgjennomsnitt og gjennomsnitt for Nordland fylke.

Pleie og omsorg

Netto driftsutgifter pr innbygger til denne tjenesten har hatt en betydelig nedgang fra 2013 til 2015, og Andøy ligger litt under snittet i Nordland, men fortsatt over landsgjennomsnittet. Ser vi på netto driftsutgifter pr. innbygger over 67 år og over 80 år, ligger Andøy betydelig under både snittet for landet og for fylket.

B. Dekningsgrad

En dekningsgrad måler andelen av målgruppen som er mottakere av tjenesten. Dersom målgruppen er heterogen, kan den med fordel splittes opp slik at vi får separate dekningsgrader for ulike deler av målgruppen. Forskjeller i samlet dekningsgrad mellom kommuner kan derfor skyldes at målgruppen er forskjellig sammensatt, i tillegg til at kommunene har forskjellige inntekter og utgiftsbehov og gjør forskjellige prioriteringer.

Dekningsgrad	And 2013	And 2014	And 2015	Land 2015	Nordl 2015
Andel barn 1 -5 år med med barnehageplass	91,3	91,2	93,0	90,4	92,5
Andel elever i komm.gr.skole av innb 6-15 år	83,3	80,9	81,1	95,5	97,,8
Andel elever i gr.skole med spes undervisning	10,4	11,5	11,4	7,9	9,9
Andel elever i gr.skole 1.-4. trinn med spes.u.	7,8	8,2	10,2	5,2	6,2
Andel elever i gr.skole 5-7. trinn med spes.u.	9,4	10,8	10,3	9,2	11,6
Andel elever i gr.skole 8.-10.trinn med spes.u.	14,1	16,0	13,6	10,3	13,0
Andel barn 1-17 med barnevernstiltak	5,5	5,1	4,9	4,8	
Andel sosialhj.mottakere i alder 20 - 66 år av innbyggere i gruppen 20 – 66 år	5,3	5,9	5,0	3,9	
Andel innb 80+ i institusjon	14,1	12,7	11,9	13,6	14,5
Andel innb 80+ i instit./heldøgnsbem. bolig		52	43	29	33
Mottakere av hj.tj. pr 1000 innb 0-66 år	26	26	31	20	26
Mottakere av hj.tj.pr 1000 innb 67-79 år	80	78	92	68	76
Mottakere av hj.tj. pr 1000 innb 80 +	401	411	394	325	343

Tallene viser blant annet at:

- Andel elever i grunnskolen med spesialundervisning er i 2015 fortsatt større enn landsgjennomsnittet og snittet for Nordland, men andelen er gått litt ned fra 2014 til 2015.. Andelen elever med spesialundervisning er størst for 8.-10. klassetrinn.
- Økonomisk sosialhjelp ble også i 2015 tildelt til en større andel i gruppen 20 – 66 år enn landsgjennomsnittet, men andelen er gått noe ned fra 2014 til 2015.
- Andel innbyggere over 80 år med institusjonsplass er under snittet for landet og for Nordland. Andøy har imidlertid en betydelig høyere andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i % av befolkning over 80 år enn landssnittet og snittet for Nordland.
- Andøy har flere mottakere av hjemmehjelp for gruppen 0-66 år og gruppen 67 år enn landsgjennomsnittet og snittet for Nordland. For gruppen over 80 år har en betydelig større andel tilbud om hjemmetjenester enn det som er landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Nordland.

C. Produktivitet

Produktivitetsindikatorene sier noe om hva det koster å produsere en enhet av denne tjenesten. Produktiviteten kan sies å være høy dersom ressursbruken er lav i forhold til produksjonen. Når produksjonen blir målt ved antall mottakere blir det ikke tatt hensyn til variasjoner i brukernes behov eller pleietyngde. Det blir heller ikke tatt hensyn til om og hvordan brukerantall varierer i løpet av året. Det kan derfor være flere tolkninger av hvorfor en kommune har høye utgifter pr mottaker:

- Produktiviteten er lav, dvs. at man får lite velferd igjen i forhold til pengebruken
- Kvaliteten er høy, dvs brukerne mottar relativt gode tjenester
- Enhetskostnadene er høye, dvs at det er relativt dyrt å produsere tjenester i vår kommune, for eksempel pga smådriftsulemper, lang reiseavstander eller et høyt lønnsnivå

Eksempel:

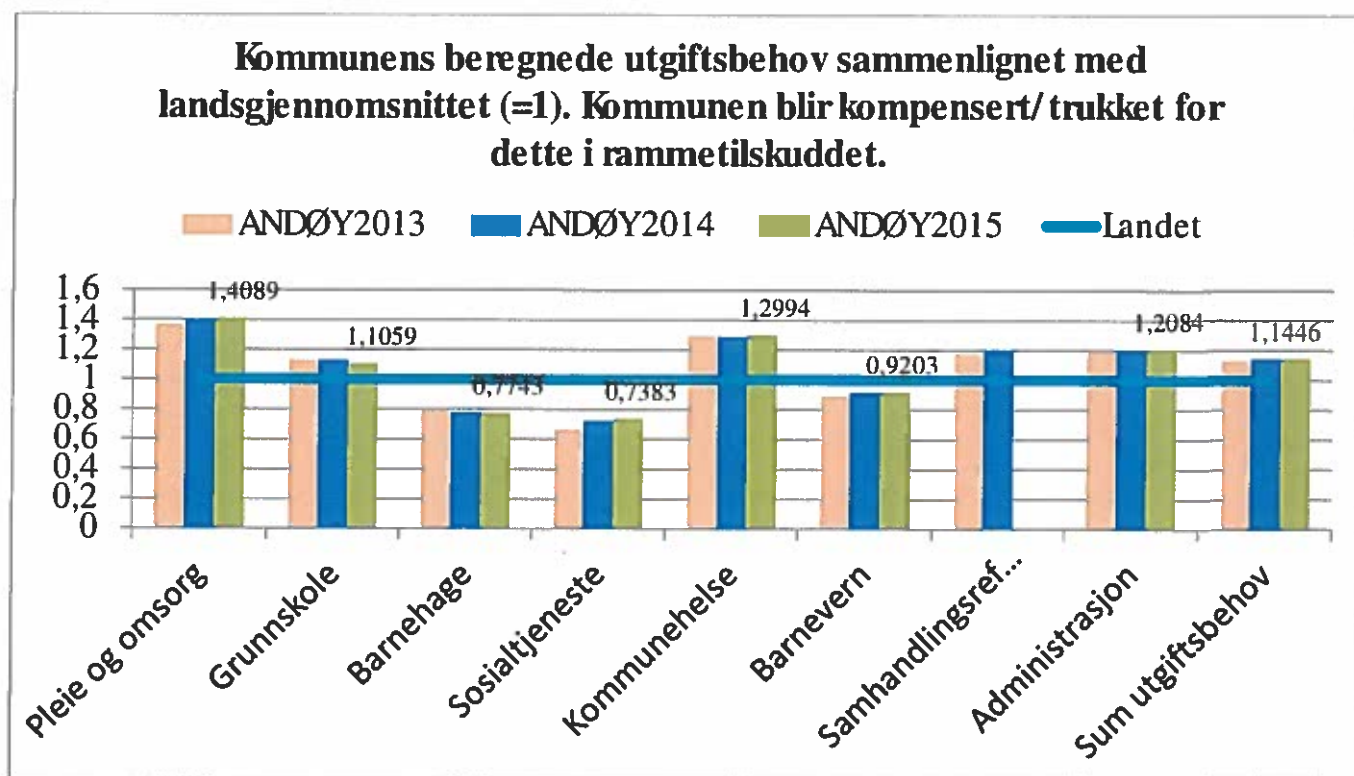
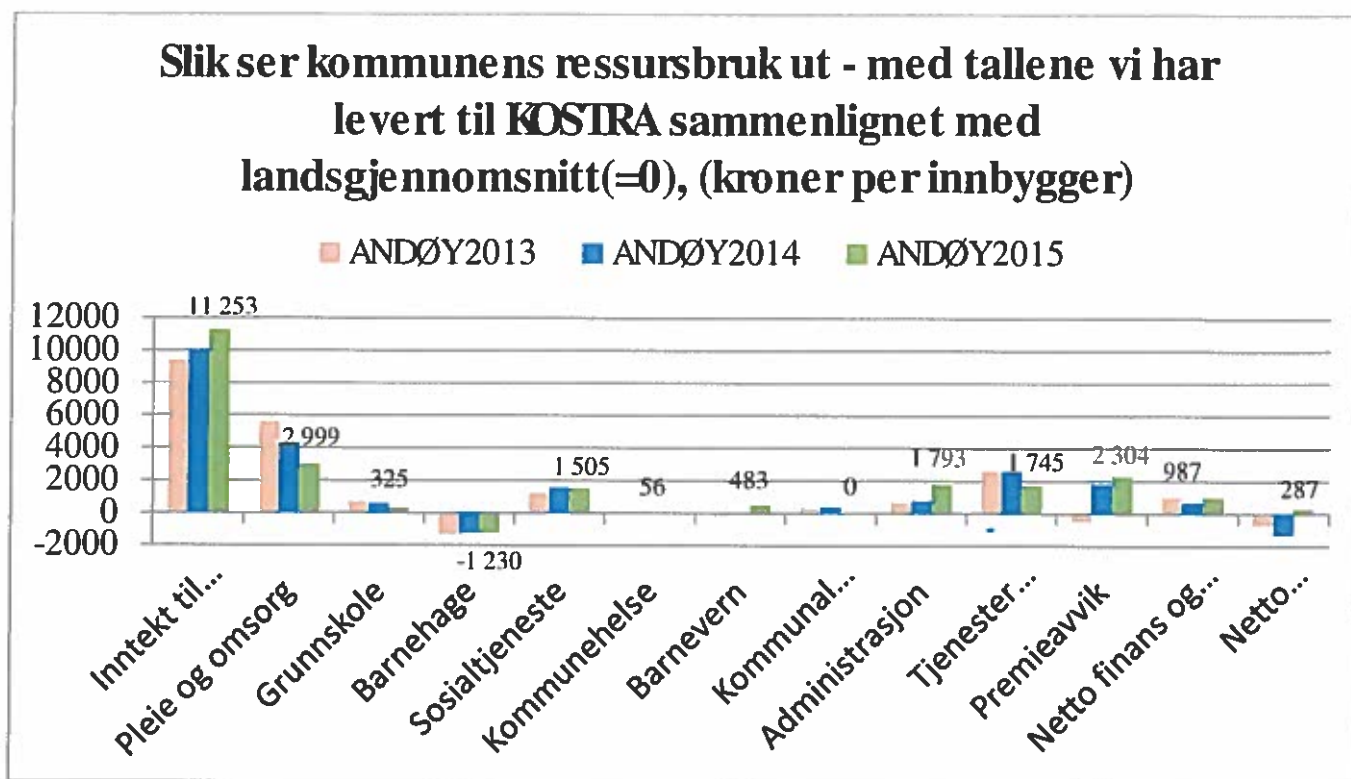
Kostnadene pr mottaker kan bli høye i kommuner som har brukere med relativt høy pleietyngde/behov. I dette tilfellet kan høye utgifter pr mottaker ikke tolkes som et uttrykk for lav produktivitet.

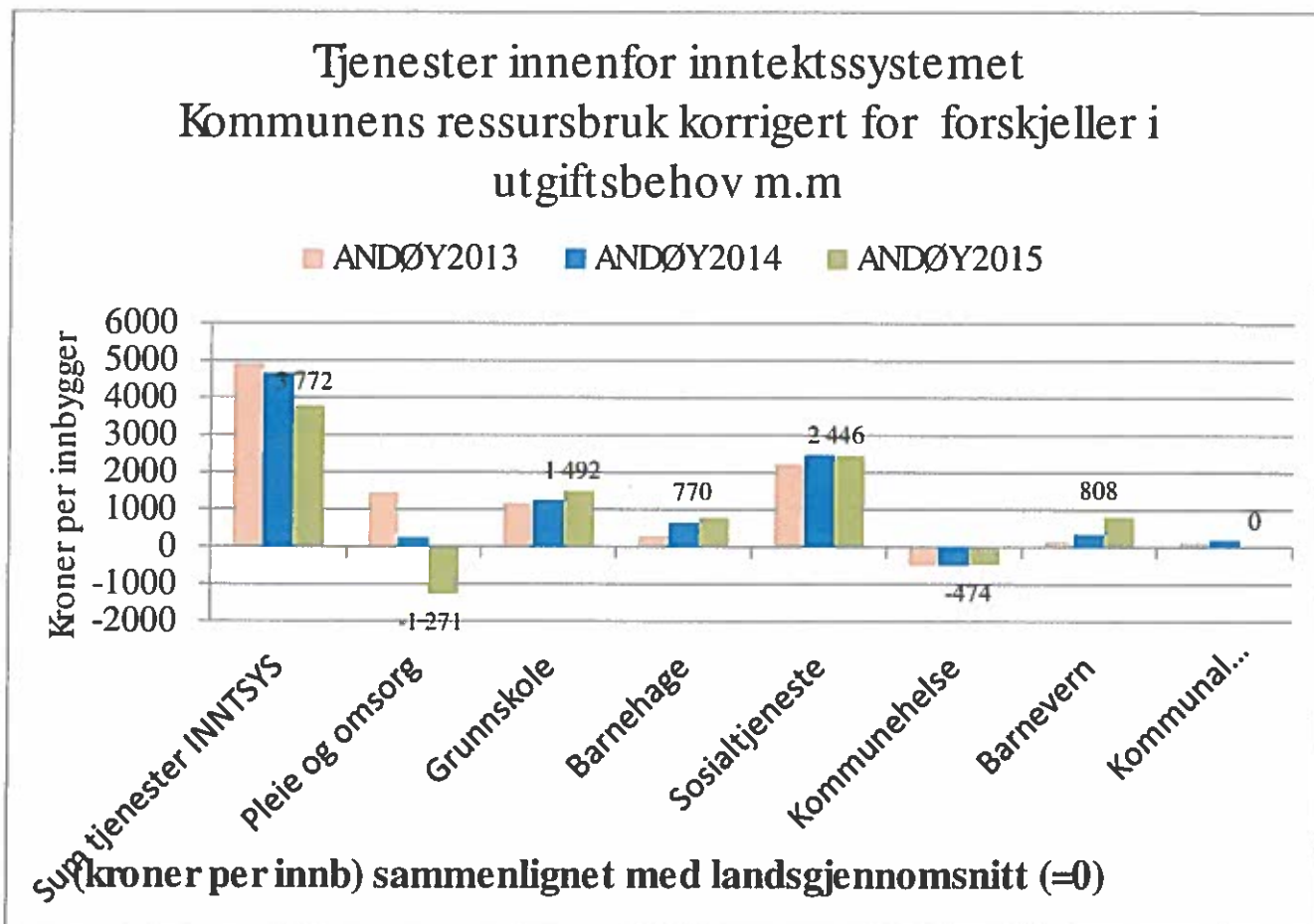
Produktivitets/enhetskonstnader	And 2013	And 2014	And 2015	Land 2015	Nordl 2015
Korr bto driftsutg pr barn i kommunal b-hage	165 948	175 822	175 932	181 752	171 256
Korr bto driftsutg pr elev i grunnskolen	126 623	110 461	115 241	88 276	97 545
Korr bto driftsutg til skoleskyss til elev m/skyss	14 570	18 552	9 618	9 850	8 982
Korr bto driftsutg til sosialtjenesten pr mottaker	43 667	34 768	39 033	46 771	
Korr bto driftsutg pr mottaker hjemmetjenester	218 772	216 575	185 176	236 939	220 860
Korr bto driftsutg pr plass i institusjon	896 967	872 115	797 869	1 067 592	1 070 306

- Korrigerte brutto driftsutgifter pr barn i kommunal barnehage var for 2015 høyere i Andøy enn gjennomsnittet for Nordland, men lavere enn snittet for landet.
- Korrigerte brutto driftsutgifter pr elev i grunnskolen var betydelig høyere i Andøy enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Nordland (NB! Tallet inkluderer skoleskyss og ressurs til spesialundervisning i privatskoler – men det fordeles kun på elevene i kommunal grunnskole. For å komme fram til riktig tall må grunnlaget økes med ca 8,2 mill kroner og fordeles på antallet i gruppa 6-15 år (101 elever i privatskole).
- Korrigerte brutto utgifter til skoleskyss – pr elev med skoleskyss – er på samme nivå som landsgjennomsnittet.
- Korrigerte brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp – pr mottaker – var lavere i Andøy enn landsgjennomsnittet i 2015, men har økt fra 2014 til 2015.
- Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester har gått betydelig ned i Andøy fra 2013 til 2015, og ligger nå godt under snittet både for landet og for Nordland.
- Korrigerte brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester er lavere i Andøy enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Nordland. Vi gir imidlertid tjenester til langt flere (større andel) enn snittet i landet og fylket. Utgiften er redusert betydelig fra 2013 til 2015.
- Korrigerte brutto driftsutgifter pr. plass i institusjon har også betydelig lavere korrigerte brutto driftsutgifter i Andøy enn snittet for Nordland og snittet for landet.

D. Andøy kommunes ressursbruk, korrigert for forskjeller i utgiftsbehov

Denne oversikten viser at når kommunens ressursbruk korrigeres for forskjeller i utgiftsbehov, har Andøy kommune i 2015

- høyere utgifter enn gjennomsnittskommunen når alle tjenestene sees under ett
- lavere utgifter enn gjennomsnittskommunen i pleie og omsorg
- høyere utgifter enn gjennomsnittskommunen innenfor grunnskole, barnehage, barnevern og sosialtjenesten
- litt lavere utgift enn gjennomsnittskommunen innenfor kommunehelse